

Магістр 1 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ

Анотація. Розглянуто можливі заходи щодо прискорення розвитку активних операцій. Проаналізовано методику управління та аналізу активами банків. Визначено напрями розвитку активних операцій у банківському секторі в післякризовий період.

Аннотация. Рассмотрены возможные мероприятия по ускорению развития активных операций. Проанализирована методика управления и анализа активами банков. Определены направления развития активных операций в банковском секторе в послекризисный период.

Annotation. The information about possible measures aimed at accelerating the development of active operations is considered. The methods of commercial banks asset management and analysis are analyzed. The direction of development of active operations in the banking sector after the crisis period is determined.

Ключові слова: активи, активні операції, якість активів.

Активні операції складають істотну частину банківських операцій і в діяльності банків мають одне з первинних значень, оскільки є операціями, що формують доходи банків. Структура і якість активів значною мірою визначають ліквідність і платоспроможність банку, а отже, його надійність. Від якості банківських активів залежать достатність капіталу і рівень кредитних ризиків, що приймаються, а від узгодженості активів і пасивів – обсяги і терміни.

Якість активів банку надає вплив на всі аспекти банківських операцій. Якщо позичальники не платять відсотки за своєю позикою, чистий прибуток банку буде зменшений. У свою чергу, низькі доходи (чистий прибуток) може стати причиною недоліку ліквідності. При нестачі готівки банк повинен збільшувати свої зобов'язання просто для того, щоб сплатити адміністративні витрати і відсотки за своїми наявними позиками. Нестабільний (низький) чистий прибуток також робить неможливим збільшення капіталу банку. Погана якість активів безпосередньо впливає на капітал. Якщо передбачається, що позичальники не сплатять основні суми своїх боргів, активи збільшують свою цінність і капітал зменшується. Дуже велике число непогашених позик є найпоширенішою причиною неплатоспроможності банків.

Згідно із законом "Про банки та банківську діяльність", активи банку – це накопичені протягом діяльності банку ресурси, які в майбутньому приносять економічну вигоду і призводять до припливу грошових коштів в банківську установу [1].

Дослідженням проблеми розвитку активних операцій для збільшення прибутку банків займалися вітчизняні вчені, такі як: Іванова Т. Г. [2], Т. Корнієнко [3], Д. Олійник [4], Л. Примостка [5] та інші. Проте недостатньо дослідженою залишається проблема активних операцій банку з урахуванням кризових умов банківського сектору економіки України.

Тому метою цієї роботи є визначення перспектив для розвитку активних операцій у банківському секторі.

У всьому світі рівень ефективності управління та аналізу активами розглядається як один з найважливіших чинників підвищення стабільності, надійності, ліквідності та прибутковості діяльності. В умовах жорсткої конкуренції, що супроводжує розвиток ринкової економіки, необхідно постійно удосконалювати системи та форми управління активами, швидко оволодівати нагромадженими в теорії та практиці знаннями, знаходити нові неординарні рішення в динамічній ситуації. Лише такий підхід до управління забезпечує виграш у конкретному середовищі або, принаймні, нормальні умови розвитку організації. Банківська діяльність у сучасному світі – одна з найбільш конкурентних, тому успіх і життєдіяльність банку істотно визначається рівнем управління.

Ураховуючи особливості функціонування банківської системи України, вітчизняні фахівці розробили власну методику управління та аналізу активами банків, яка відрізняється відносною простотою, обмеженою кількістю показників, що беруться до уваги, і рівнем їх значимості для наших умов. За цією методикою надійність банків визначається з урахуванням чотирьох головних показників:

- питомої ваги проблемних кредитів в активах банку;
- коефіцієнта миттєвої ліквідності;
- відношення високоліквідних активів до поточних пасивів;
- відношення відкритої валютної позиції [6].

Незважаючи на певну відмінність методик, оцінених показників та об'єктів дослідження, всі управлінські системи, які використовуються в банківській системі, призначені для надійності, стійкості та ліквідності банків.

Високий рівень конкурентоспроможності досягається лише за наявності конкурентного середовища. Навіть при високій якості активів, відповідній дохідності та ліквідності банк може мати низький конкурентний статус, зумовлений низкою об'єктивних та суб'єктивних причин.

З одного боку, високий рівень надійності значною мірою залежить від ефективної системи ціноутворення, якості та повноти послуг, які, у свою чергу, можна поліпшити лише за відповідного фінансового становища банку. З другого – високий рівень надійності банку може бути результатом зусиль головних акціонерів, а не наслідком попередньої ефективної діяльності. За таких обставин висока надійність банку швидко перетвориться на свою протилежність. Узгоджена характеристика досягнутої і потенційної конкурентоспроможності дає змогу банку чітко

Запропоновані характеристики досягнутої та потенційної конкуренції дають змогу визначити ринкове становище банку і сформувати ефективну стратегію подальшого розвитку на ґрунтовній аналітичній базі.

На даний момент нові підходи до управління та аналізу активів залежать від якості активів.

Якість активів визначається їх ліквідністю, обсягом ризикових активів, питомою вагою критичних і неповноцінних активів, обсягом активів, які приносять дохід.

Для забезпечення властивості банку кожен день відповідати за своїми зобов'язаннями структура активів банку повинна відповідати якісним вимогам ліквідності.

До складу ліквідних активів входять усі кредити, видані кредитною організацією в національній і іноземній валюті.

Таким чином, устанавлюючи раціональну структуру активів, банк повинен виконувати вимоги до ліквідності, відповідно мати достатній розмір високоліквідних, ліквідних та довгостроково ліквідних коштів по відношенню до зобов'язань з обліком їх строків, сум і типів і виконувати нормативи миттєвої, поточної і довгострокової ліквідності.

Ці нормативи використовуються у процесі управління активами. Найголовніше для побудови раціональної структури активів банку – виконувати співвідношення між ліквідними і сумарними активами.

Наук. керієн. Дзеніс В. О.

Література: 1. Про іпотеку : Закон України від 5 червня 2003 року № 898-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 38. – С. 313. 2. Іванова Т. Г. Управління активами комерційного банку в умовах розвитку ринкових відносин в Україні / Іванова Т. Г. // Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи в Україні. – 2009. – 250 с. 3. Корнієнко Т. Стратегічне управління активами та пасивами комерційного банку в умовах перехідної економіки / Корнієнко Т. // Вісник НБУ. – 2009. – № 10. – С. 14. 4. Олійник Д. Управління ліквідністю комерційного банку та оптимізація фінансового результату / Олійник Д. // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 8. – С. 28–29. 5. Примостка Л. Методичні аспекти аналізу ефективності управління портфелями комерційних банків / Примостка Л. // Банківська справа. – 2010. – № 1(30). – С. 27–29. 6. Коваленко В. В. Особливості кредитування підприємств у сучасних умовах / Коваленко В. В. // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 84–88. 7. Примостка Л. Управління активами комерційного банку / Примостка Л. // Вісник НБУ. – 2010. – № 2. – С. 39–41.